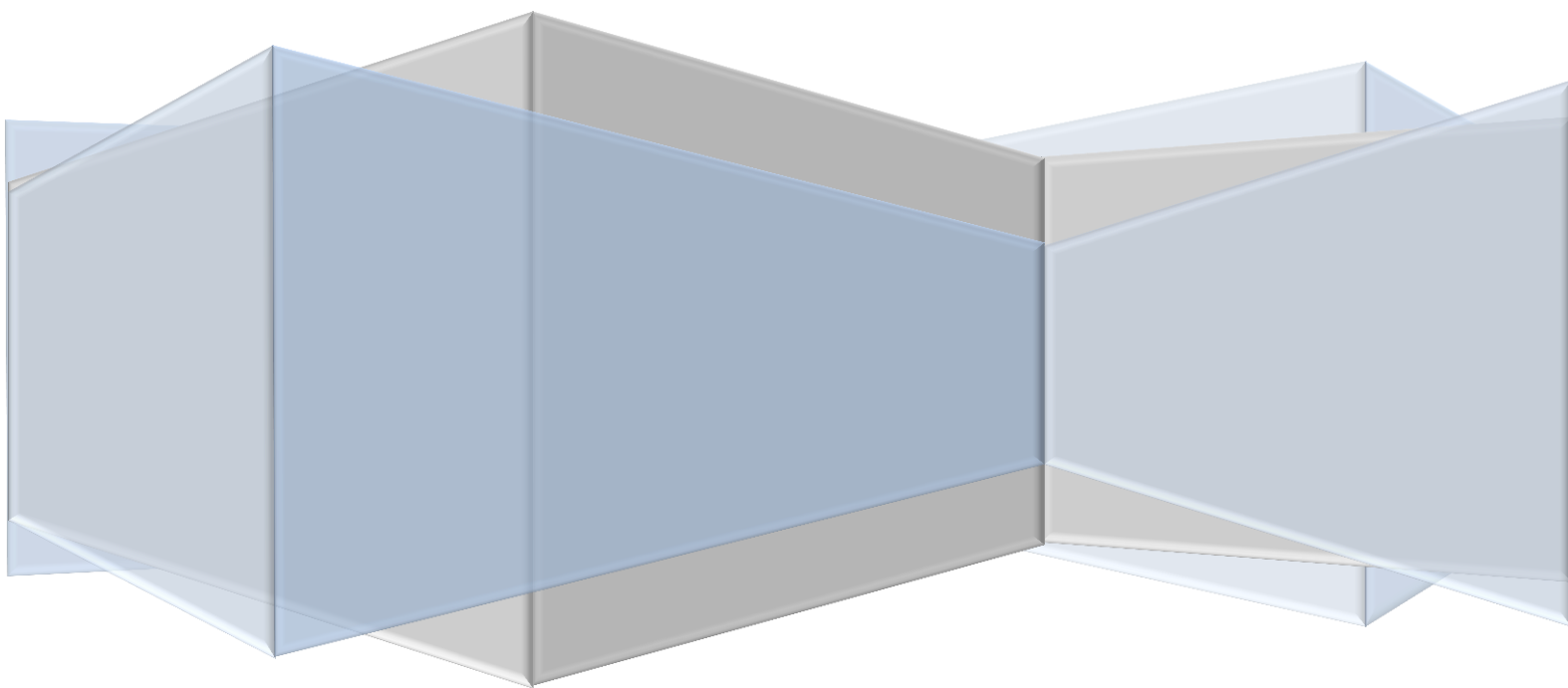

Vormsi Lasteaed - Põhikool

PÕHIKOOOLI ÕPPEKAVA

2013-2017

Kinnitatud direktori käskkirjaga 13. september 2013 nr. 1-9/8/2013

Sisukord

1. ÜLDSÄTTED	2
2. ÜLDOSA.....	2
2.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid ning –põhimõtted	2
2.1.1. Põhihariduse alusväärtused	2
2.1.2. Vormsi Lasteaed-Põhikooli sihiseade	3
2.1.3. Pädevused ja nende kujundamine	3
2.1.4. Õppimise käsitlus.....	5
2.1.5. Õppekeskkond	7
2.1.6. Pädevused ja rõhuasetused kooliastmetes	8
2.2. Eriaste õpperühmade moodustamise põhimõtted	11
2.3. Õppeained, ainekavade rõhuasetused ja tunnijaotusplaan.....	11
2.3.1. Õppeained	11
2.3.2. Ainekavade rõhuasetused	12
2.3.3. Tunnijaotusplaan õppeaineti ja klassiti	12
2.4. Läbivad teemad, nende käsitlemise ja õpiväljundite hindamise põhimõtted, lõimingu põhimõtted, seejuures III kooliastme läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö korraldamise põhimõtted ning temaatilised rõhuasetused;.....	14
2.4.1. Läbivad teemad	14
2.4.2. Lõiming.	15
2.5. Ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted	16
2.6. Õppe ja kasvatuse korraldus	16
2.7. Hindamise korraldus.....	16
2.7.1. Hindamine	16
2.7.2. Teadmiste ja oskuste hindamine	17
2.7.3. Ekspert hinnangud.....	19
2.7.4. Kokkuvõtvad hinded ja järgmisse klassi üleviimine.....	20
2.7.5. Põhikooli lõpetamine.....	22
2.8. Õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise korraldus.....	22
2.9. Õpilaste juhendamise ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted.....	23
2.10. Karjäärteenuste korraldus.	24
2.11. Õpetaja töökava koostamise põhimõtted.....	24
2.12. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord.....	25

1. ÜLDSÄTTED

1. Vormsi Lasteaed-Põhikooli põhikooli (edaspidi kool) õppekava on põhikooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument.
2. Kooli õppekava (edaspidi õppekava) terviktekst on kättesaadav kooli kodulehel.
3. Õppekava lähtub kooli arengukavast ja selle aluseks on põhikooli riiklik õppekava
4. Kool on kolmeastmeline, I aste 1-3.klass, II aste 4.-6. klass, III aste 7.-9.klass.
5. Kooli õppekava koosneb üldosast ja ainekavadest. Ainekavad on esitatud valdkonniti ja kooliastmeti koondatuna lisadena.

2. ÜLDOSA

2.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid ning -põhimõtted

2.1.1. Põhihariduse alusväärtused

1) Põhihariduses toetatakse võrdsel määral õpilase vaimset, füüsilist, kõlblist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut. **Põhikool loob tingimused** õpilaste erisuguste võimete tasakaalustatud arenguks ja eneseteostuseks ning teaduspõhise maailmapildi kujunemiseks.

2) **Põhikool kujundab väärtushoiakuid ja -hinnanguid**, mis on isikliku õnneliku elu ja ühiskonna eduka koostoimimise aluseks.

3) **Õpetamises ja kasvatamises järgime** selliseid **alusprintsiipe** nagu: ausus ja ausameelsus, headus ja tänulikkus, õiglus ja südametunnistus, mõõdukus ja taktitunne, hoolivus ja andestamine, eneseväärikus ja vägivallatus, aupaklikkus ja suuremeelsus, pühendumus ja töökus, vastutus ja usaldus, ustavus ja sõnapidamine.

Ühiskondlike alusväärtustena tähtsustame vabadust, demokraatiat, austust emakeele ja kultuuri vastu, patriotismi, kultuurilist mitmekesisust, sallivust, keskkonna jätkusuutlikkust, õiguspõhisust, solidaarsust, vastutustundlikkust.

4) Uue põlvkonna sotsialiseerumine rajaneb eesti sh eeskätt Vormsi kultuuri traditsioonide ning maailma kultuuri ja teaduse põhisaavutuste omaksvõtul. Hea põhiharidus on üheks peamiseks eelduseks ühiskonnaga integreerumisel.

5) Alusprintsiiptide lahtimõtestamisel ning väärtushoiakute ja -hinnangute kujundamisel toetume õppekava kolme olulisemale rõhuasetusele:

- **Inimeseks olemine ja kutsumus**
- **Minu kodu, minu saar, minu maailmapilt**
- **Tehnoloogia, innovatsioon ja loovus**

2.1.2. Vormsi Lasteaed-Põhikooli sihiseade

- 1) Koolil on nii hariv kui ka kasvatav ülesanne. Kool aitab kaasa õpilaste kasvamisele loovateks, mitmekülgseteks isiksusteks, kes suudavad ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus.
- 2) Koolis on õpetuse ja kasvatuse põhitaotlus tagada õpilase eakohane tunnetuslik, kõlbeline, füüsiline ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine.
- 3) Kooli ülesanne on luua õpilasele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õpikeskkond, mis toetab tema õpihimu ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist.
- 4) Kool kindlustab põhiliste väärtushoiakute kujunemise. Õpilane mõistab oma tegude aluseks olevaid väärtushinnanguid ja tunneb vastutust tegude tagajärgede eest. Koolis luuakse alus enese määratlemisele eneseteadliku isiksusena, perekonna, rahvuse ja ühiskonna ja Vormsi kogukonna liikmena, kes on eneseteadlik ning suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse.
- 5) Kool aitab õpilasel jõuda selgusele oma huvides, kalduvustes ja võimetes ning tagab valmisoleku õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks. Kooli lõpetanud noorukil on arusaam oma tulevastest rollidest perekonnas, tööelus, ühiskonnas ja riigis.
- 6) Teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste omandamine ja arendamine toimub kogu kooli õppe- ja kasvatustsessi, kodu ja kooli koostöö ning õpilase vahetu elukeskkonna ühistoime tulemusena.
- 7) Kool seisab eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise ja arengu eest, seepärast pööratakse õpetuses ning kasvatuses erilist tähelepanu **eesti keele õppele**.
- 8) Kool seisab Vormsi kultuuri säilimise ja arengu eest, seepärast pööratakse põhikooli õpetuses ning kasvatuses erilist tähelepanu **Vormsi pärandkultuurile ja koduloo õppele**.

2.1.3. Pädevused ja nende kujundamine

- 1) Kooli õppekava tähenduses on pädevus asjakohaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või -valdkonnas tulemuslikult toimida. Pädevused jagunevad üld-, valdkonna- ja õppeainepädevusteks.
- 2) Üldpädevused on aine- ja valdkonnaülesed pädevused, mis on väga olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu, ent ka tunni- ja koolivälises tegevuses ning nende kujunemist jälgitakse ja suunatakse õpetajate ning kooli ja kodu ühistöös.
- 3) Üldpädevused on:
 - a) **väärtuspädevus** – suutlikkus hinnata inimsuhteid ning tegevusi üldkehtivate moraalnormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, loodusega, oma ja teiste maade ning rahvaste kultuuripärandiga ja nüüdisaegse kultuuri sündmustega, väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt.

Väärtuspädevust kujundatakse aineõpetuse ja tunnivälise töö kaudu;

b) **sotsiaalne pädevus** – suutlikkus ennast teostada, toimida teadliku ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; teada ning järgida ühiskonnas kehtivaid väärtusi ja norme ning erinevate keskkondade reegleid; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel. Sotsiaalset pädevust kujundatakse kooli kodukorra rakendamise, ainetundides rühmatööde läbiviimise käigus ja tunnivälises töös erinevate projektide läbiviimisega ;

c) **enesemääratluspädevus** – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; järgida terveid eluviise; lahendada iseendaga, oma vaimse ja füüsilise tervisega seonduvaid ning inimsuhetes tekkivaid probleeme.

Enesemääratluspädevust kujundatakse aineõpetuses kujundava hindamise kaudu, inimeseõpetuse tundides ning arenguestlustel;

d) **enesearendamispädevus** – suutlikkus organiseerida õpikeskkonda ja hankida õppimiseks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ning seda plaani järgida; kasutada õpitut, sealhulgas õpioskusi ja -strateegiaid, erinevates kontekstides ning probleeme lahendades; analüüsida enda teadmisi ja oskusi, tugevusi ja nõrkusi ning selle põhjal edasiõppimise vajadust, suutlikkus pidevalt harjutada. Enesearendamispädevust kujundatakse aineõpetuses kujundava hindamise kaudu, inimeseõpetuse tundides ning arenguestlustel;

e) **suhtluspädevus** – suutlikkus ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada, arvestades olukordi ja suhtluspartnereid, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ning väljendusrikast keelt. Suhtluspädevust kujundatakse aineõpetuses koostööprojektide ja esitluste korraldamise ja tunnivälise töö kaudu;

f) **matemaatikapädevus** – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid ning meetodeid erinevaid ülesandeid lahendades kõigis elu- ja tegevusvaldkondades. Matemaatikapädevust kujundatakse lisaks reaalinete tundidele ka probleemülesannete püstitamise ja lahendamise kaudu teistes ainetundides;

g) **ettevõtlikkuspädevus** – suutlikkus ideid luua ja neid ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi; seada eesmärged ja neid ellu viia; korraldada ühistegevusi, näidata initsiatiivi ja vastutada tulemuste eest; reageerida paindlikult muutustele ning võtta arukaid riske. Ettevõtlikkuspädevust kujundatakse ainetundides grupitöödega ja tunnivälise tegevuse kaudu.

Pädevused ja nende kujundamine	väärtuspädevus	sotsiaalne pädevus	enesemääratluspädevus	enesearendamispädevus	suhtluspädevus	matemaatika-pädevus	ettevõtlikkuspädevus
aineõpetus	x			x		x	
rühmatööd ainetundides		x					x
koostööprojektid aineõpetuses					x		
esitluste korraldamine aineõpetuses					x		
inimeseõpetuse tundides			x	x			
kujundav hindamine			x	x			
tunniväline projektitöö		x					
tunniväline töö	x				x		x
arenguestlustel			x	x			
kooli kodukorra rakendamine		x				x	

4) Lähedase eesmärgiseade ja õppesisuga õppeained moodustavad ainevaldkonna. Ainevaldkonna peamine eesmärk on vastava valdkonnapädevuse kujunemine, mida toetavad õppeainete eesmärgid ja õpitulemused. Valdkonnapädevuse kujunemist toetavad ka teiste ainevaldkondade õppeained ning tunni- ja kooliväline tegevus.

5) Kooli õppekavas on järgmised **ainevaldkonnad**:

- a) keel ja kirjandus;
- b) võõrkeeled;
- c) matemaatika;
- d) loodusained;
- e) sotsiaalsained;
- f) kunstained;
- g) tehnoloogia;
- h) kehaline kasvatus.

6) Üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist kirjeldatakse detailsemalt kooliastmeti esitatud ainekavades.

2.1.4. Õppimise käsitlus

- 1) Kooli õppekavas käsitatakse õppimist väljundipõhiselt, rõhutades muutusi õpilase või õpilaste rühma käitumisvõimes. Konkreetsemalt tähendab see selliste teadmiste, oskuste, vilumuste, väärtushoiakute ja -hinnangute omandamist, mis on vajalikud igapäevaelus

toimetulekuks. Õppimise psühholoogiliseks aluseks on kogemus, mille õpilane omandab vastastikusel toimes füüsilise, vaimse ja sotsiaalse keskkonnaga. Kogemusi omandades muutub õpilase käitumine eesmärgipärasemaks. Õppekeskkond kindlustatakse koolis õppekava alusel toimuva süstemaatilise ja sihipärase õppe- ja kasvatustegevusega ning õpikeskkonnaks on ka kodu ja laiemas elukeskkonnas toimivad mõjutused. Õpilane on õppeprotsessis aktiivne osaleja, kes võtab võimete kohaselt osa oma õppimise eesmärgistamisest, õpib iseseisvalt ja koos kaaslastega, õpib oma kaaslasi ja ennast hindama ning oma õppimist analüüsima ja juhtima. Uute teadmiste omandamisel tugineb õpilane varasematele ning konstrueerib uue teabe põhjal enda teadmised. Omandatud teadmisi rakendatakse uutes olukordades, probleemide lahendamisel, valikute tegemisel, väidete õigsuse üle arutledes, oma seisukohti argumenteerides ning edasiste õpingute käigus. Õppimine on elukestev protsess, milleks vajalikud oskused ja tööharjumused kujunevad põhihariduse omandamise käigus.

- 2) Kooli õppekavas mõistetakse õpetamist kui õppekeskkonna ja õppetegevuse organiseerimist viisil, mis seab õpilase tema arengule vastavate, kuid pingutust nõudvate ülesannete ette, mille kaudu tal on võimalik saavutada kavandatud õpitulemused ja omandada taotletavad pädevused.
- 3) Kooli õppekavas mõistetakse kasvatust kui õpilase suhete kujundamist teda ümbritseva maailmaga. Edukas väärtuskasvatus eeldab kogu koolipere, õpilase ja perekonna vastastikust usaldust ning koostööd. Hoiakute kujundamise võtmeisik on õpetaja, kelle ülesanne on pakkuda isiklikku eeskuju, toetada õpilaste loomupäraselt soovi enda identiteedis selgusele jõuda ning pakkuda sobiva arengukeskkonna kaudu tuge erinevates rühmades ja kogukondades ning kogu ühiskonnas aktsepteeritavate käitumisharjumuste väljaarenemiseks.
- 4) Õpet kavandades ja ellu viies:
 - a) arvestatakse õpilase taju- ja mõtlemisprotsesside eripära, võimeid, keelelist, kultuurilist ja perekondlikku tausta, vanust, sugu, terviseseisundit, huvi ja kogemusi;
 - b) arvestatakse, et õpilase õppekoormus oleks ea- ja jõukohane, võimaldades talle aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
 - c) võimaldatakse õpilastele mitmekesiseid kogemusi erinevatest kultuurivaldkondadest;
 - d) kasutatakse teadmisi ja oskusi reaalses olukorras; tehakse uurimistöid ning seostatakse erinevates valdkondades õpitavat igapäevase eluga;
 - e) luuakse võimalusi õppimiseks ja toime tulemiseks erinevates sotsiaalsetes suhetes (õpilane-õpetaja, õpilane-õpilane);
 - f) kasutatakse nüüdisaegset ja mitmekesist õppemetoodikat, -viise ja -vahendeid (sealhulgas suulisi ja kirjalikke tekste, audio- ja visuaalseid õppevahendeid, aktiivõppemeetodeid, õppekäike, õues- ja muuseumiõpet jms);
 - g) kasutatakse asjakohaseid hindamisvahendeid, -viise ja -meetodeid;

- h) kasutatakse diferentseeritud õpiülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad õpilastel sobiva pingutusastemega õppida, arvestades sealjuures igaühe individuaalsust.

2.1.5. Õppekeskkond

- 1) Õppekeskkonnana mõistetakse õpilasi ümbritseva vaimse, sotsiaalse ja füüsilise keskkonna kooslust, milles õpilased arenevad ja õpivad. Õppekeskkond toetab õpilase arenemist iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks, kannab õppekava alusväärtusi ja oma kooli vaimsust ning säilitab ja arendab edasi paikkonna ja koolipere traditsioone.
- 2) Kool korraldab õppe, mis kaitseb ning edendab õpilaste vaimset ja füüsilist tervist. Õppekoormus vastab õpilase jõuvarudele.
- 3) Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel:
 - a) osaleb kogu koolipere;
 - b) luuakse vastastikusel lugupidamisel ja üksteise seisukohtade arvestamisel põhinevad ning kokkuleppeid austavad suhted õpilaste, vanemate, õpetajate, kooli juhtkonna ning teiste õpetuse ja kasvatusega seotud osaliste vahel;
 - c) koheldakse kõiki õpilasi eelarvamusteta, õiglaselt ja võrdõiguslikult, austades nende eneseväärikust ning isikupära;
 - d) jagatakse asjakohaselt ja selgelt otsustusõigus ja vastutus;
 - e) märgatakse ja tunnustatakse kõigi õpilaste pingutusi ja õpiedu; hoidutakse õpilaste sildistamisest ja nende eneseusu vähendamisest;
 - f) välditakse õpilastevahelist vägivalda ja kiusamist;
 - g) ollakse avatud vabale arvamusevahetusele, sealhulgas kriitikale;
 - h) luuakse õpilastele võimalusi näidata initsiatiivi, osaleda otsustamises ning tegutseda nii üksi kui ka koos kaaslastega;
 - i) luuakse õhkkond, mida iseloomustab abivalmidus ning üksteise toetamine õpi- ja eluraskuste puhul;
 - j) luuakse õhkkond, mis rajaneb inimeste usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel;
 - k) korraldatakse koolielu inimõigusi ja demokraatiat austava ühiskonna mudelina, mida iseloomustavad kooliperes jagatud ja püsivad alusväärtused ning heade ideede ja positiivsete uuenduste toetamine;
 - l) korraldatakse koolielu lähtudes rahvusliku, rassilise ja soolise võrdõiguslikkuse põhimõtetest.
- 4) Füüsilist keskkonda kujundades jälgib kool, et:
 - a) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus ning kujundus on õppe seisukohast otstarbekas;
 - b) õppes on võimalused kasutada internetiühendusega arvutit ja esitlustehnikat ning õpilastel on võimalus kasutada raamatukogu;

- c) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus on turvaline ning vastab tervisekaitse- ja ohutusnõuetele;
 - d) ruumid, sisseseade ja õppevara on esteetilise väljanägemisega;
 - e) kasutatakse eakohast ning individuaalsele eripärale kohandatavat õppevara, sealhulgas nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja -vahendeid;
 - f) on olemas kehalise tegevuse ning tervislike eluviiside edendamise võimalused nii koolitundides kui ka tunniväliselt.
- 5) Õpet võib korraldada ka väljaspool kooli ruume (sealhulgas kooliöues, looduses, muuseumides, arhiivides, keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes ja asutustes) ning virtuaalses õppekeskkonnas.

2.1.6. Pädevused ja rõhuasetused kooliastmetes

I kooliastmes taotletavad pädevused

Esimese kooliastme lõpus õpilane:

- 1) peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist; on viisakas, täidab lubadusi; teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida; oskab kaaslast kuulata, teda tunnustada;
- 2) **tahab õppida**, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest, oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab kaasõpilast õppimisel toetada oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel;
- 3) teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt
- 4) oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskab koostada päevakava ja seda järgida;
- 5) suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada;
- 6) mõistab ja kasutab õpitavas võõrkeeles igapäevaseid äraõpitud väljendeid ja lihtsamaid fraase;
- 7) arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades eakohaseid ülesandeid lahendades;
- 8) käitub loodust hoidvalt;
- 9) oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda;
- 10) oskab kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;
- 11) austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seotavaid käitumisreegleid;
- 12) oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest;
- 13) hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve;
- 14) oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda, oskab ohutult liigelda;
- 15) teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda, ning on valmis seda tegema.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused I kooliastmes

(1) Esimeses klassis on õpetuse ja kasvatuse põhitaotluseks õpilaste kohanemine koolieluga, turvatunde ja eduelamuste kogemine ning valmisoleku kujunemine edasiseks edukaks õppetööks. Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseeritakse õppeülesandeid ja nende täitmiseks kuluvat aega. Esimeses kooliastmes keskendutakse:

- 1) kõlbeliste tõekspidamiste ning heade käitumistavade tundmaõppimisele ja järgimisele;
 - 2) positiivse suhtumise kujunemisele koolis käimisesse ja õppimisesse;
 - 3) õpiharjumuse ja -oskuste kujundamisele ning tahte, püsivuse, iseseisvuse ja eesmärgistatud töö oskuste ning valikute tegemise oskuste arendamisele;
 - 4) lugemisoskuse ja harjumuse kujunemisele
 - 5) eneseväljendusoskuse ja -julguse kujunemisele;
 - 6) põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sealhulgas üksteist toetavate ja väärtustavate suhete kujunemisele õpilaste vahel;
 - 7) õpiraskuste äratundmisele ning tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.
 - 8) tehnoloogia kasutamisele, kui igapäevasele, tavalisele õppevahendile
- (2) Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni.
- (3) Õppetöö korraldamise aluseks on esimeses kooliastmes valdavalt **üldõpetuslik** tööviis.

II kooliastmes taotletavad pädevused

Teise kooliastme lõpus õpilane:

- 1) hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena; peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest;
- 2) oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid (sealhulgas paaris- ja rühmatöövõtteid) olenevalt õppeülesande iseärasustest;
- 3) väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning erinevate seisukohtade võimalikkust
- 4) oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnistada ning oma tegevust korrigeerida;
- 5) oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides;
- 6) oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid tekste, luua eakohasel tasemel keeleliselt korrektseid ning suhtlussituatsioonile vastavaid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet;
- 7) tuleb vähemalt ühes võõrkeeles toime igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsest ja lihtsat infovahetust tuttavatel rutiinsetel teemadel;
- 8) on kindlalt omandanud arvutus- ja mõõtmisoskuse ning tunneb ja oskab juhendamise abil kasutada loogikareegleid ülesannete lahendamisel erinevates eluvaldkondades;
- 9) väärtustab säästvat eluviisi, oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet, oskab looduses käituda, huvitub loodusest ja looduse uurimisest;
- 10) oskab kasutada arvutit ja internetit töö ning suhtlusvahendina, oskab arvutiga vormistada tekste;
- 11) oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada; oskab teha vahet faktil ja arvamusel;
- 12) tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme;
- 13) väärtustab kunstiloomingut ning suudab end kunstivahendite abil väljendada;

- 14) väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;
- 15) on leidnud endale sobiva harrastuse ning omab üldist ettekujutust töömaailmast.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused II kooliastmes

(1) Teises kooliastmes on õpetuse ja kasvatuse põhitaotluseks vastutustundlike ja iseseisvate õpilaste kujunemine. Õppetöös on oluline äratada ja säilitada õpilaste huvi õppekavaga hõlmatud teadmisi- ja tegevusvaldkondade vastu. Teises kooliastmes keskendutakse:

1) õpimotivatsiooni hoidmisele ja tõstmisele, seostades õpitut praktikaga ning võimaldades õpilastel teha valikuid, langetada otsuseid ja oma otsuste eest vastutada;

2) huvitegevusvõimaluste pakkumisele;

3) õpilaste erivõimete ja huvide äratundmisele ning arendamisele;

4) õpiraskustega õpilastele tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

(2) Õpetuses rakendatakse mitmekesiseid tööviise ja ülesandeid, mis võimaldavad murdeikka jõudvatel õpilastel teha iseseisvaid valikuid ja seostada õpitut praktilise eluga ning aitavad toime tulla õpilaste individuaalselt erineva arenguga, nende muutuvate suhete ja tegutsemisega uutes rollides.

(3) Õppetöö korraldamise aluseks on teises kooliastmes üld- ja aineõppe kombineeritud variant.

III kooliastmes taotletavad pädevused

Kolmanda kooliastme lõpus õpilane:

- 1) tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires;
- 2) tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning aitab kaasa eesti keele ja kultuuri säilimisele ja arengule. Omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamustevabalt ja lugupidavalt;
- 3) on teadmishimuline, oskab õppida ja leida edasiõppimisvõimalusi, kasutades vajaduse korral asjakohast nõu;
- 4) on ettevõtlik, usub iseendasse, kujundab oma ideaale, seab endale eesmärgid ja tegutseb nende nimel, juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab endale vastutuse oma tegude eest;
- 5) suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada, mõista ja tõlgendada erinevaid tekste, tunneb ja järgib õigekirjareegleid;
- 6) valdab vähemalt üht võõrkeelt tasemel, mis võimaldab igapäevastes olukordades suhelda kirjalikult ja suuliselt ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid tekste;
- 7) suudab lahendada igapäeva elu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemetodite (loogika ja ruumilise mõtlemise) ning esitusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist;
- 8) mõistab inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes;

- 9) oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi, nende üle arutleda, esitada teaduslikke seisukohti ja teha tõendusmaterjali põhjal järeldusi;
- 10) suudab tehnikamaailmas toime tulla ning tehnikat eesmärgipäraselt ja võimalikult riskita kasutada;
- 11) on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust;
- 12) suudab väljendada ennast loominguiliselt, peab lugu kunstist ja kultuuripärandist;
- 13) väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne;
- 14) mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused III kooliastmes

(1) Kolmandas kooliastmes on õppe ja kasvatuse põhitaotlus aidata õpilastel kujuneda vastutustundlikeks ühiskonnaliikmeteks, kes igapäevaelus iseseisvalt toime tulevad ning suudavad oma huvidele ja võimetele vastavat õpiteed valida. Kolmandas kooliastmes keskendutakse:

- 1) õpimotivatsiooni hoidmisele;
- 2) õppesisu ja omandatavate oskuste seostamisele igapäevaeluga ning nende rakendatavuse tutvustamisele tulevases tööelus ja jätkuõpingutes;
- 3) erinevate õpistrateegiate teadvustatud kasutamisele ning enesekontrollimise oskuse arendamisele;
- 4) pikemaajaliste õppeülesannete (sealhulgas uurimuslike õppeülesannete) planeerimisele, eesmärkide püstitamisele ja oma tulemuste hindamisele;
- 5) õpilaste erivõimete ja huvide arendamisele;
- 6) õpilaste toetamisele nende edasiste õpingute ja kutsevalikute tegemisel.

(2) Õppetöö korraldamise aluseks on kolmandas kooliastmes aineõpe

2.2. Erirealiste õpperühmade moodustamise põhimõtted

Erirealiste laste õppetöö toimub I kooliastmes koos kõikides ainetundides. II ja III kooliastmes moodustatakse rühmad õpilaste andekusest, huvist ja aine spetsiifikast lähtudes, liidetud on üldjuhul järjestikused klassid, rühmad muutuvad vastavalt vajadusele, õppemeetodid on paindlikumad ja vaheldusrikkad (rühmatööd, paaritööd, projektid, individuaalsed tööd, rollimängud, simulatsioonid, väitlused), ainekava on võimalusel integreeritud.

2.3. Õppeained, ainekavade rõhuasetused ja tunnijaotusplaan.

2.3.1. Õppeained

- 1) Kooli õppekavas on esitatud järgmised kohustuslike õppeainete ainekavad:
 - a) keel ja kirjandus: eesti keel, kirjandus (*lisa 1*);
 - b) võõrkeeled: A-võõrkeel, B-võõrkeel (*lisa 2*);
 - c) matemaatika: matemaatika (*lisa 3*);
 - d) loodusained: loodusõpetus, bioloogia, geograafia, füüsika, keemia (*lisa 4*);

- e) sotsiaalained: inimeseõpetus, ajalugu, ühiskonnaõpetus (*lisa 5*);
- f) kunstained: muusika, kunst (*lisa 6*);
- g) tehnoloogia: tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus (*lisa 7*);
- h) kehaline kasvatus: kehaline kasvatus (*lisa 8*);
- i) I kooliastme üldõpetus (*lisa 9*);
- j) kodulugu (*lisa 10*)

2) A-võõrkeelena õpitakse inglise keelt süvendatult alates 1. klassist. B-võõrkeelena õpitakse vene keelt alates 6. klassist.

2.3.2. Ainekavade rõhuasetused

Ainekavade rõhuasetused:

Inimeseks olemine ja kutsumus – alusprintsipiide mõistmine ja enesearendus

- Alusprintsipiide mõistmine - ausus, ausameelsus, aupakklikus, suuremeelsus, mõõdukus, ustavus, vastutus, headus, hoolivus, empaatilisus, eneseväarikus, pühendumus, töökus...
- Enesearenduse oskus – õppimine ja pidev harjutamine
- Kirjaoskus (eesti keel, inglise keel) - vajadus ja oskus mõtestatult ning mõttemaailma rikastavalt lugeda (kirjanduslik tarkus), kirjalik ja suuline eneseväljendus (vestlustarkus)
- Matemaatilise mõtlemise oskus – induktiivne ja deduktiivne mõtlemine, sümbolite mõtestamine, mudelite äratundmine

Minu kodu, minu saar, minu maailm(apilt)

- Loodusteadusliku ja-säästliku mõtlemise oskus – reaalse protsesside toimimise mõistmine, põhjus-tagajärg seaduspärasuse mõistmine
- Kultuurikonteksti mõistmise oskus - Vormsi omanäolisus - ajalugu, loodus, tänapäev

Tehnoloogia, innovatsioon ja loovus – õppemeetodite valik ja õppeprotsessi organiseerimine

- Infokirjaoskus (Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kasutamise oskus)
- Avatus probleemide lahendamisele, uurimisele, katsetamisele, avastamisele

Kõikide ainekavade esmaseks läbivaks temaks on Vormsi omanäolisus (ajalugu, loodus, tänapäev).

2.3.3. Tunnijaotusplaan õppeaineti ja klassiti

	1	2	3	I	4	5	6	II	7	8	9	III
eesti keel	6	7	6	19	5	3	3	11	2	2	2	6
kirjandus				0		2	2	4	2	2	2	6
inglise keel	2	2	5	9	5	5	5	15	5	5	5	15
vene keel				0			3	3	3	3	3	9

matemaatika	3	4	3	10	4	4	5	13	4	4	5	13
loodusõpetus	1	1	1	3	2	2	3	7	2			2
geograafia								0	2	1	2	5
bioloogia								0	1	2	2	5
keemia								0		2	2	4
füüsika								0		2	2	4
ajalugu						2	2	4	2	2	2	6
inimeseõpetus	0	1	1	2		1	1	2	1	1		2
ühiskonnaõpetus						0	0	0	1	1		2
muusika	2	2	2	6	2	1	1	4	1	1	1	3
kunst					1	1	1	3	1	1	1	3
käsitöö ja kodundus												
tööõpetus, , tehnoloogiaõpetus					2	2	1	5	1	2	1	4
kehaline kasvatus	3	3	2	8	3	3	2	8	2	2	2	6
<i>käeline tegevus</i>	3	3	3									
Vormsi kodulugu									1	1	1	
Lisatunnid annete ja kutsumuse arendamiseks	2	2	3		2	2	2		0	0	0	
Inegreeritud projektõppe tunnid									2	1	2	

- 1) Õppe individualiseerimiseks teevad valikuid õpilane ja tema vanemad koostöös õpetajatega, tuginedes kaks korda aastas läbi viidavatele eksperthinnangutele, mis tagasisidestavad lapse arengut.
- 2) Õpilase vanema ja direktori või direktori volitatud pedagoogi kokkuleppel võib kool arvestada õppekava välist õppimist koolis läbitava õppe osana tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratud õpitulemusi.
- 3) Õppekoormuse ühtlustamiseks võib kuni kahe nädalatunniga aineid õpetada poolaastate/või lühemate tsüklite kaupa.

- 4) Paaristunnid võivad toimuda vahetunnita.
- 5) Õppe ja kasvatuse toetuseks võib lubatud õppeaja raames korraldada erinevaid õppekäike ja projekte.
- 6) Õppekäigud ja väljaspool klassiruumi läbiviidavad projektid on kirjeldatud üldjuhul ainekavades, ainekavavälised projektid kooskõlastab aineõpetaja kooli direktoriga.
- 7) Ülekoolilisi ja koolidevahelisi projekte võivad kavandada ja algatada kõik koolipere liikmed. Projektide läbiviimine kavandatakse kooli üldtööplaanis.

2.4. Läbivad teemad, nende käsitlemise ja õpiväljundite hindamise põhimõtted, lõimingu põhimõtted, seejuures III kooliastme läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö korraldamise põhimõtted ning temaatilised rõhuasetused;

2.4.1. Läbivad teemad

- 1) Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja ühiskonnas tähtsustatud ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.
- 2) Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige:
 - a) õpikeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õpikeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärgi;
 - b) aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlemised, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte. Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;
 - c) valikainete valikul – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;
 - d) läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda selle loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatöona;
 - e) korraldades võimaluse korral koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassiväliselt õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.
- 3) Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad on:

b) elukestev õpe ja karjääri planeerimine – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid;

c) keskkond ja jätkusuutlik areng – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele;

d) kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele;

e) kultuuriline identiteet – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumistaadi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri (sh eeskätt **Vormsi omanäolisust (ajalugu, loodus, tänapäev)**) ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis;

f) teabekeskond – taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaksvõetud kommunikatsioonieetika järgi;

g) tehnoloogia ja innovatsioon – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas;

h) tervis ja ohutus – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele;

i) väärtused ja kõlblus – taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

4) Läbivate teemade kirjeldused on esitatud *lisas 11*.

2.4.2. Lõiming.

1) Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandab kool õppekava arenduse ning õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus.

2) Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel, õppeainete, koolisiseste projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil. Lõimingu saavutamiseks korraldab kool

õpet ja kujundab õppekeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppe-eesmärke ning määrares erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku.

3) Kool korraldab õpilastele läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö.

a) Loovtööks on uurimus, projekt, kunstitöö või muu taoline.

b) Loovtöö temaatika valib kool, täpsema teemavaliku teevad õpilased.

c) Loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka kollektiivselt.

d) Loovtöö sooritamise III kooliastmes on põhikooli lõpetamise tingimus ja loovtöö teema märgitakse põhikooli lõputunnistusele.

e) Loovtöö korraldus sätestatakse iga õppeaasta 1.oktoobriks direktori käskkirjaga.

2.5. Ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted

Ülekoolilisi ja koolidevahelisi projekte võivad kavandada ja algetada kõik koolipere liikmed. Projektide läbiviimine kavandatakse kooli üldtööplaanis.

2.6. Õppe ja kasvatuse korraldus

Õppe- ja kasvatustöö aluseks on koolis kooli üldtööplaan, ainekavad, õpetajate töökavad, tunnijaotus-, ja tunni- ja huviringide plaan. Projekt-, õues- ja muuseumiõppeks ning ekskursioonideks ja õppekäikudeks vajalik aeg on määratud ainekavade ja õpetajate töökavadega.

Õppeperiood koosneb 175 õppepäevast.

Õppeperiood on jaotatud ajaliselt enam-vaähem ühepikkusteks veeranditeks. Veerand algab reeglina esmaspäeval ja lõpeb reedel.

2.7. Hindamise korraldus

2.7.1. Hindamine

- 1) Kooli hindamissüsteem keskendub põhiprotsessi – lapse arengu kulgemise analüüsimisele ja tulemuste tagasisidestamisele.
- 2) Hindamisobjektiks on õpilase tegevus erinevates õppeprotsessi etappides ja nende tegevuste tulemus.
- 3) Hindamise eesmärk on:
 - a. toetada õpilase arengut;
 - b. anda tagasisidet õpilase õppe edukuse kohta
 - c. innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima
 - d. suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
 - e. suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;

- f. enesemääratlemis - ja enesearendamispädevuste kujundamine;
 - g. anda alus õpilase järgmise klassi või kooliastmesse üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.
- 4) Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele.
- 5) Hindamise komponendid:
- a. teadmiste ja osakuste hindamine – tagasiside õpilasele ja lapsevanemale õpitulemuste kohta võrdluses õppekavas nõutuga;
 - b. eksperthinnangud – tagasiside lapsevanemale ja õpetajatele õpilase akadeemilise arengu, motivatsiooni ja integratsiooni kohta.
- 6) I klassis esimesel poolaastal kasutatakse hindamisel ainult eksperthinnangute komponenti

2.7.2. Teadmiste ja oskuste hindamine

- 1) Õppetunni vältel saab õpilane suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide ja läbivate teemade) kohta.
- 2) Kogu õppepäeva vältel annavad pedagoogid ja koolipere täiskasvanud liikmed õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist (kujundav hindamine).
- 3) Kujundava hindamise käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisel õppimisel ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.
- 4) Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada tema oskust eesmärgi seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta õpimotivatsiooni.
- 5) Õpilase ainealaseid teadmiste ja oskuste hindamiseks võrreldakse õpilase õpitulemusi õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes.
- 6) kasutatakse 5-pallilist hindamisskaalat

Õigeid vastuseid %	Hinne	Hinde sõnaline vaste
90-100	5	Väga hea
75-89	4	Hea

50-74	3	Rahuldav
20-49	2	Puudulik
0-19	1	Nõrk

- 7) Hinded 1,2 on mitterahuldavad hinded.
- 8) Õpilaste hindamisel kasutatakse järgmisi hindamiskriteeriume
- hindega „väga hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teematika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;
 - hindega „hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teematika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;
 - hindega „rahuldav” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teematika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus;
 - hindega „puudulik” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teematika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus;
 - hindega „nõrk” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava teematika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub.
- 9) Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindega „puudulik” või „nõrk” või on hinne jäänud panemata, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks.
- 10) Järelevastamise ja järeltööde sooritamise kord :
- järelevastamiseks nimetatakse õpetaja poolt määratud tähtajal suulise või praktilise vastamata või mitterahuldavale hindele tehtud töö tegemist.
 - järeltöökaks nimetatakse õpetaja poolt määratud tähtajal kirjaliku tegemata või mitterahuldavale hindele töö tegemist.
 - kõigile õpilastele antakse võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks
 - järelevastamine või järeltööde sooritamine toimub õpetaja poolt määratud korras, mille ta esitab kirjalikult koos töökavaga kooli direktorile ja tutvustab veerandi või poolaasta alguses õpilastele.
 - kokkuvõtva hinde panekul arvestatakse järeltöö või järelevastamise hinnet.

- 11) Õpilasel on õigus saada teavet hindamise korralduse ning saadud hinnete ja hinnangute kohta. Õpilasel on õigus teada, milline hinne või hinnang on aluseks kokkuvõtvale hindele ja hinnangule. Aineõpetaja tutvustab iga õppeveerandi algul õpilastele vastavaid nõudeid oma aines. Õpilaste ja vanemate hinnetest ning hinnangutest teavitamise kord sätestatakse kooli kodukorras.
- 12) Õpilasel või tema seaduslikul esindajal on õigus hindeid vaidlustada kümne tööpäeva jooksul pärast hinde teada saamist. Õpilase hindamisega seotud vaidlusküsimusi lahendab kool õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku põhjendatud taotluse alusel. Otsusest teavitab kooli direktor taotluse esitajat kirjalikult viie tööpäeva jooksul pärast otsuse vastuvõtmist.

2.7.3. Ekspert hinnangud

- 1) Õpilase arengu jälgimiseks viiakse läbi kaks korda õppeaastas – novembris ja märtsis (*kui kasutatakse hindamisel ainult ekspert hinnangute komponenti, siis neli korda aastas novembris, jaanuaris, märtsis ja juunis*) ekspert hinnangud.
- 2) Hinnatakse:
 - a. **Akadeemiline tase** - näitab õpilase õpitulemusi, õppematerjali omandamise taset antud aines
 - b. **Võimekus** - näitab õpilase potentsiaali ja eeldusi omandada õppematerjal antud aines
 - c. **Tööoskused** - näitab õpilase oskust õppematerjali üldistada, meelde jätta ja oma tegevust planeerida antud aine omandamisel
 - d. **Kvaliteetselt omandamise tempo** - näitab teadmiste, oskuste, vilumuste omandamise kiirust antud aines käesoleval õppeaastal
 - e. **Tahe ja enesedistsipliin** - näitab õpilase oskust ennast teadlikult pingutada ja mobiliseerida antud aine omandamiseks; ennast juhtida lähtudes kehtsetatud normidest
 - f. **Huvitatus** - näitab õpilase huvitatust töötada omal initsiatiivil, õpetaja juhendamisel või ainult õpetajate ja vanemate sundusel antud õppeaines
 - g. **Suhtumine kaasõpilastesse** - näitab õpilase hoiakut kaasõpilaste suhtes
 - h. **Kaasõpilaste suhtumine õpilasse** - näitab õpilase kuuluvust kollektiivi antud aine tundides (kas suhtleb aktiivselt kõigi kaasõpilastega või on kõrvale jäetud, tõrjutud)

3) Hinnagute skaalad

SKAALAD	2	3	4	5	6
Akadeemiline tase	VÄGA MADAL	MADAL	KESKMINE	KÕRGE	VÄGA KÕRGE
Võimekus	VÄHE VÕIMEKAS	RAHULDAV	HEA	VÕIMEKAS	ERIANDEKAS
Tööoskused	PUUDULIKUD	RAHULDAVAD	HEAD	VÄGA HEA	SUURE- PÄRASED
Omandamis tempo	VÄGA AEGLANE	RAHULDAV	HEA	VÄGA HEA	KIIRE
Tahe ja enesedistsipliin	NÕRK	RAHULDAV	KESKMINE	VÄGA HEA	TUGEV
Huvitatus	PUUDUB	RAHULDAV	HEA	VÄGA HEA	VÄGA KÕRGE
Suhtumine kaasõpilastesse	KRIITILINE. HALVUSTAV	NEUTRAALNE	HEA		TOETAV
Kaasõpilaste suhtumine õpilasse	KRIITILINE. HALVUSTAV	NEUTRAALNE	HEA	VÄGA HEA	POSITIIVNE LIIDER

4) Kõikide õpetajate hinnangute põhjal analüüsitakse õpilase arengut eksperthinnangu koosolekul, millest võtavad osa kõik õpetajad, kooli psühholoog ja direktor.

5) Eksperthinnangust tagasisidet õpilase vanematele annab klassijuhataja suulise vestluse teel kahe nädala jooksul pärast eksperthinnangute koosolekut.

2.7.4. Kokkuvõtvad hinded ja järgmisse klassi üleviimine

1) Kokkuvõttev hindamine on hinnete koondamine veerandi- või poolaastahinneteks ning veerandi- või poolaastahinnete koondamine aastahinneteks.

2) Õpilast ja vanemat teavitatakse kokkuvõtvatest hinnetest veerandi ja poolaasta lõpus e-kooli ning õppeperioodi lõpus e-kooli ja e-koolist trükitud klassitunnistuse kaudu.

- 3) Kui õppeperioodi keskel on õppeaine poolaastahinne jäänud välja panemata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, hinnatakse aastahinde väljapanekul vastaval perioodil omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele „nõrk”.
- 4) Õpilasele, kelle poolaastahinne on „puudulik” või „nõrk” või on jäetud hinne välja panemata, koostatakse selles õppeaines individuaalne õppekava või määratakse mõni muu tugisüsteem, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused.
- 5) Poolaastahinnete alusel otsustab õppenõukogu, kas viia õpilane järgmisse klassi, jätta täiendavale õppetööle või klassikursust kordama. Õpilaste järgmisse klassi üleviimise otsus tehakse enne õppeperioodi lõppu.
- 6) Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt poolaastahinnetest tuleks välja panna aastahinne „puudulik” või „nõrk”. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne õppeperioodi lõppu. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu. Aastahinne pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades täiendava õppetöö tulemusi.
- 7) Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamal õppeaines aastahinne „puudulik” või „nõrk”, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.
- 8) Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib jätta klassikursust kordama õpilase, kellel on põhjendamata puudumiste tõttu kolmes või enamal õppeaines aastahinne „puudulik” või „nõrk” või samaväärne sõnaline hinnang. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse.
- 9) 9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja enne lõpueksamite toimumist, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.
- 10) Lõigetes 5) ja 9) sätestatud tähtaegu ei kohaldata õpilase suhtes, kellele on koostatud individuaalne õppekava, kus on ette nähtud erisused järgmisse klassi üleviimise ajaks.

2.7.5. Põhikooli lõpetamine

- 1) Põhikooli lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt „rahuldavad“, kes on kolmandas kooliastmes sooritanud loovtöö ning kes on sooritanud vähemalt rahuldava tulemusega eesti keele eksami, matemaatikaeksami ning ühe eksami omal valikul.
- 2) Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele:
 - a) kellel on üks „nõrk“ või „puudulik“ eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne;
 - b) kellel on kahes õppeaines kummaski üks „nõrk“ või „puudulik“ eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne.
- 3) Haridusliku erivajadusega õpilasele, kellel nõustamiskomisjoni soovitusel individuaalse õppekavaga on vähendatud või asendatud käesolevas määruses sätestatud taotletavaid õpitulemusi, on lõpetamise aluseks kooli või individuaalses õppekavas määratud õpitulemuste saavutatus. Haridusliku erivajadusega õpilasel on õigus sooritada põhikooli lõpueksamid eritingimustel vastavalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse“ § 30 lõike 2 alusel haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud lõpueksamite korraldamise tingimustele ja korrale.
- 4) Varem välisriigis õppinud õpilane, kes on enne lõpueksamite toimumist Eestis põhikoolis õppinud kuni kolm järjestikust õppeaastat ning kellele on eesti keele õppimiseks koostatud individuaalne õppekava, võib eesti keele või eesti keele teise keelena eksami sooritada temale koostatud individuaalse õppekava põhjal ettevalmistatud koolieksamina.

2.8. Õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise korraldus

- 1) Aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele. Õpilase võimete ja annete kõrgeimale võimalikule tasemele arendamiseks selgitatakse koolis välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valitakse sobivad õppemeetodid ning korraldatakse diferentseeritud õpet. Kool tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde konsultatsiooni ajal kord nädalas 1 tund.
- 2) Kool nõustab vajaduse korral õpilase vanemat õpilase arengu toetamises ja kodus õppimises.
- 3) Kool korraldab õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ning tagab õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info või -nõustamine) kättesaadavuse.

4) Kool tagab õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatuse korralduse kohta ning juhendamise ja nõustamise õppetööd käsitlevates küsimustes. Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks õppeveerandi või poolaasta algul.

2.9. Õpilaste juhendamise ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted

1) Hariduslike erivajadustega on õpilane, kelle eriline andekus, õpiraskused, terviserike, puue, käitumis- ja tundeeluhäired, pikemaajaline õpest eemal viibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas (õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, sealhulgas viipekeel või muud alternatiivsed kommunikatsioonid, tugipersonal, spetsiaalse ettevalmistusega pedagoogid ja muu selline) või taotletavates õpitulemustes.

2) Kui koolis õpib eesti keelest erineva emakeelega õpilane, võib kool õpilase vanema nõusolekul eesti keele õpet korraldada «Eesti keel teise keelena» ainekava alusel.

3) Eestis vähem kui kolm aastat elanud õpilase puhul võib lapsevanema taotlusel loobuda B-võõrkeele õppest.

4) Direktor määrab isiku, kelle ülesandeks on haridusliku erivajadusega õpilase õppe ja arengu toetamiseks vajaliku koostöö korraldamine tugispetsialistide, andekate õpilaste juhendajate ja õpetajate vahel (edaspidi haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija).

5) Haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija toetab ja juhendab õpetajat haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel ning teeb õpetajale, vanemale ja direktorile ettepanekuid edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või täiendavate uuringute läbiviimiseks, tehes selleks koostööd õpetajate ja tugispetsialistidega.

6) Sõltuvalt õpilase hariduslikust erivajadusest võib kool teha talle muudatusi või kohandusi õppeajas, õppe sisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas või taotletavates õpitulemustes. Nende muudatuste tegemisse kaasatakse õpilase vanem. Kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes riikliku või kooli õppekavaga, tuleb muudatuste rakendamiseks koostada individuaalne õppekava.

8) Kui individuaalse õppekavaga ettenähtud muudatused ja kohandused ei võimalda riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemusi saavutada, on individuaalse õppekava rakendamine lubatud üksnes nõustamiskomisjoni soovitusel.

9) Kui õpilase hariduslik erivajadus tuleneb tema andekusest, tagatakse talle individuaalse õppekava rakendamine ning vajaduse korral täiendav juhendamine aineõpetajate poolt või teiste vastava valdkonna spetsialistide poolt haridusprogrammide või teiste haridusasutuste kaudu.

10) Meetme rakendamise perioodil jälgivad õpilasega tegelevad õpetajad ja tugispetsialistid õpilase arengut ja toimetulekut.

11) Meetmete rakendamise tulemuslikkuse hindamiseks kirjeldavad kõik meetme rakendamisel osalenud õpetajad ja tugispetsialistid vähemalt kord õppeaastas õpilase arengut ja toimetulekut ning esitavad omapoolsed soovitused.

12) Meetmete rakendamise perioodi lõpul hindab haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega meetme tulemuslikkust ning teeb ettepanekud vanemale ja vajaduse korral kooli direktorile edasisteks tegevusteks: meetme rakendamise lõpetamine; meetme rakendamise jätkamine samal või tõhustatud viisil; meetme vahetamine või muu meetme lisamine; täiendavate uuringute teostamine, eriarsti, erispetsialisti või nõustamiskomisjoni poole pöördumise soovitamine.

13) Haridusliku erivajaduse tuvastamiseks läbiviidud pedagoogilis-psühholoogilise hindamise tulemused, õpetajate täiendavad tähelepanekud ja soovitused õpilase tugevate ja arendamist vajavate külgede kohta, kooli tugispetsialistide soovitused, testimiste ja uuringute tulemused ning nõustamiskomisjoni soovitused õppe korraldamiseks ja sellest tulenevalt õpilasele rakendatud meetmed dokumenteeritakse haridusliku erivajadusega õpilase arengu ja toimetuleku jälgimiseks koostatud individuaalse arengu jälgimise kaardil. Individuaalse arengu jälgimise kaardi koostamise ja täitmise eest vastutavad isikud koolis määrab direktor.

2.10. Karjääriteenuste korraldus.

- 1) Karjääriõpetusega taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis tegema mõistlikke kutsevalikuid.
- 2) Karjääriõpetust tehakse õpetuses ja kasvatuses käsitletava läbiva teema elukestev õpe ja karjääri planeerimine kaudu.
- 3) Karjääriõpetust viiakse ellu eelkõige läbi õppekäikude ettevõtetesse ja asutustesse.
- 4) Karjäärilase juhendamisega tegeldakse arenguveestluste käigus.

2.11. Õpetaja töökava koostamise põhimõtted.

- 1) Õppetegevuse planeerimiseks koostab õpetaja õppeaasta alguseks töökava.
- 2) Õpetaja töökavas tuuakse välja hindamise ja järelvastamise põhimõtted:
 - a) hindenormid/kriteeriumid;
 - b) hinnatavad tööd või tegevused;
 - c) kokkuvõtva hinde kujunemine sõltuvalt veerandi või poolaasta kõigist hinnetest;
 - d) järele- või ümbervastamise kord.
- 3) Ainekava läbimine planeeritakse võimalikult ühtse vormiga tabelina, mis sisaldab vähemalt järgmist:
 - a) õppenädal;
 - b) õpetatav teema, alateemad;
 - c) nõutavad õpitulemused;
 - d) hindamise meetodid.

2.12. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

- 1) Kooli õppekava uuendamise ettepanekuid võib teha kogu koolipere (töötajad, õpilased ja nende vanemad).
- 2) Õppekava uuendamiseks ja arendamiseks tehtud ettepanekud vaadatakse läbi kord aastas enne uue õppeaasta algust.
- 3) Kooli õppekava koostamise ja arendamise demokraatliku korralduse eest vastutab kooli direktor. Kooli õppekava kinnitab direktor. Muudatused kooli õppekavas esitatakse enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks kooli hoolekogule, õpilastele ja õppenõukogule.